

Smrt mýtu?

Henryka Wach - Malicka

V běžném životě si ani příliš neuvědomujeme, že polské divadlo se téměř vůbec nezajímá o současnou československou dramaturgii. Tvůrci, informovaní o tomto problému, neskrývají, že existuje málo překladů a dokonce i obvyklých informací, které by dovolovaly se alespoň porozhlédnout po tématice a scénických hodnotách děl, vznikajících u našich jižních sousedů. Jistou šancí se stává teprve katowický Festival dramatiky socialistických zemí, který uvádí také hry československých autorů. Ale má-li to nějaké důsledky, to už ~~je~~^{je} věc jiná...

Letos jsme hostili v Katowicích činohru Státního divadla z Ostravy, která uvedla hru Josefa Boučka "Smrt v zahradě Girardinů". Je to historické drama, jehož děj je umístěn do roku 1793 a jehož hrdiny jsou postavy známé s dějin Velké francouzské revoluce. Ale je to zároveň věc ve své výpovědi natolik současná, nakolik jsou nadčasové problémy spojené s manipulováním fakty a s jejich interpretací "pro vyšší cíle". S interpretací výhodnou pro vlastníky moci, i když třeba v rozporu se skutečností. Boučkovu ^{ai} drama nemělo ostatně lehkou cestu na jeviště. Autor několik let hledal divadlo, které by je chtělo uvést a čs. premiéra se uskutečnila mimo hlavní město. Ostravská inscenace však byla uznána za ~~významnou~~ ^{pozornost} hodnou uznání a byla zařazena do celostátní přehlídky nejzajímavějších československých představení.

"Smrt v zahradě Girardinů" režírovala Lída Engelová, pro niž, jak se zdá, byla rozhodující ona mnohohrstevnatá interpretace "historické detektivky" J. Boučka, jak ^{hra nazvala.} sama řekla. Napsala jsem "jak se zdá", protože představení hrané v originále, bez tzv. paralelního překladu, došlo polskému publiku ne ve všech svých významech. A podstata této hry tkví právě v jejím textu, nesoucím obtížné a diváka velmi zajímající úvahy o morálce, o mezích pozitivosti a o rozporu mezi právem ~~lidské intimity~~ na lidskou intimitu a potřebou legendy pro davy. V interpretaci se stává méně důležitým rozuzlení záhady smrti Jeana

Jacques Rousseaua, víc jde o odpověď na otázku, co s tímto odhalením udělají tvůrčové mýtu o jeho osobnosti. Odpověď autora hry i režisérky má hořkou příchuť.

~~XX~~ Avšak zatímco dramatická ~~mat~~ materie a její myšlenková interpretace jsou přesvědčivé a ~~nutící~~ ^{nutící} k zamyšlení, ~~průběh~~ samotné představení budí smíšené pocity. Scénografka Ludmila Pavlousková rozdělila scénický prostor na dva ~~plány~~ velmi zřetelné plány, ale tím zároveň omezila ~~způsob~~ způsob průniku mezi nimi a jejich vzájemnou závislost. A tak revoluce, v příliš všeobecném pojetí, zůstává jenom davem bezvýznamných statistů, celý děj ~~se~~ vlastně probíhá neustále v popředí scény. Kětšímu soustředění publika brání i nevyrovnanost tempa (rytmus udává zvukový efekt připomínající svist guillotiny), zvláště v první části představení. Je to však představení hodné pozornosti. Boučkovu hru bych pak ráda viděla ještě jednou, tentokrát ne jevišti některého polského divadla.

Dziennik Zachodni, Katowice, 16. 11. 1987